

Landskap: ..... Halland ..... Upptecknat av: ..... Harald Nilsson .....
Härad: ..... Årstad ..... Adress: Kung Oscarsväg 7, Lund .....
Socken: ..... Krogsered ..... Berättat av: ..... Gustav Andersson .....
Uppteckningsår: ..... 1936 ..... Född år 1859 i .....

Uppteckningen rör

Bränna svedja.	sid. 1-2.
Bolagssvedjor.	" 3.
"Lyckor".	" 4.
Pris på timmerskog.	" 5.
Daglön i form av potatis.	" 6.
Knut.	" 7.

5408

Bränna svedja.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

1.

Den form av svedjning som meddelaren här beskriver förskriver sig från tiden efter laga skifte i byn Stexered vilket ägde rum 1880. Före denna tid svedjade hela byn gemensamt varom mera under rubr. "Bolegssvedjor".

Det är nu 43 år sedan vi slutade s v e a här. (Den sista svean Andersson hade åstadkom vådeld, så att han fick plikta vilket omtalats av andra meddelare från Stexered). Innan dess hade vi gärna svea vart år. På vintern högg vi ner ett stycke skog på utmarken och sedan den kvistats togs en del av trädstammarna till ved och en del skulle användas att stänga med kring svedjan. Det var s k r ä n g s e l g ä r d s g å r - d a r (se under rubr. gårdsgårdstyper) som byggdes och därtill användes "trinna" stockar. Det gick åt så mycket gårdsgårdar. Resten brändes upp sedan träna hunnit "ruttna" (torka?) litet tändes svean i maj innan "våfen" vörjat. Man tände på med t ä n n e s t i c k o r och t j ä r e s t i c k o r och vanligen i medvind så att vinden förde elden över hela stycket.

5408

Efter bränningen sattes potatis. Dessa hackades ner några stycken tillsammans i grunda hålor som sedan höljdes med en liten jordhög vid vilket arbete användes hackor. På hösten såddes vasaråg, som myllades ner med k r a t t o r. Rågen såddes tunnare på svean än på åkern. Den skars sedan med skärar och riades, sattes upp i travar, på platsen. Efter rågskörden blev det bete på svean tills skogen kom igen, sedan var det slut. Vi hade bra bete på vårt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—
2.

5408

Bränna svedja.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

1.

Den form av svedjning som meddelaren här beskriver förskriver sig från tiden efter laga skifte i byn Stexered vilket ägde rum 1880. Före denna tid svedjade hela byn gemensamt varom mera under rubr. "Bolegssvedjor".

Det är nu 43 år sedan vi slutade s v e a här. (Den sista svean Andersson hade åstadkom vådeld, så att han fick plikta vilket omtalats av andra meddelare från Stexered). Innan dess hade vi gärna svea vart år. På vintern högg vi ner ett stycke skog på utmarken och sedan den kvistats togs en del av trädstammarna till ved och en del skulle användas att stänga med kring svedjan. Det var s k r ä n g s e l g ä r d s g å r - d a r (se under rubr. gårdsgårdstyper) som byggdes och därtill användes "trinna" stockar. Det gick åt så mycket gårdsgårdar. Resten brändes upp sedan träna hunnit "ruttna" (torka?) litet tändes svean i maj innan "våfen" börjat. Man tände på med t ä n n e s t i c k o r och t j ä r e s t i c k o r och vanligen i medvind så att vinden förde elden över hela stycket.

5408

Efter bränningen sattes potatis. Dessa hackades ner några stycken tillsammans i grunda hålör som sedan höljdes med en liten jordhög vid vilket arbete användes hackör. På hösten såddes vasaråg, som myllades ner med k r a t t o r. Rågen såddes tunnare på svean än på åkern. Den skars sedan med skärör och riades, sattes upp i travar, på platsen. Efter rågskörden blev det bete på svean tills skogen kom igen, sedan var det slut. Vi hade bra bete på vårt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
2.

5408

Bolagssvedjor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

3.

Före laga skifte 1880 brukade byn Stexereds sju bönder svedja tillsammans och brände vanligen varje år. Svedjorna voro belägna på utmarken och voro på stora stycken åtminstone ett par tre tunnland. Alla bönderna hjälptes åt.

När skogen skulle fällas fingo de som hade stora ställen släppa till 2 man. Annars var det bara 1 från varje ställe. Svedjningen tillgick för övrigt så som beskrivits under Bränna svedja. Sedan skogen huggits ner tog man undan det bästa, som skulle vara till timmer och ved m.m. Detta lades upp i famnar lika många som det fanns åbor och sedan drog man lott om vem som skulle få de olika högarna. Lottningen tillgick så att man höll 7 stycken märkta pinnar mellan fingrarna 1 pinne för varje hög, och så fick var och en draga en pinne. Till utsädet, potatisen och rågen, skulle var och en bidra med sin del i samma proportioner, som vid skogshygget. Och delningen av skörden skedde även efter samma grunder.

5408

"Lyckor".

Här fanns förr små lyckor här och var i skogen, där någon slagit sig ner och byggt en enrumslänga och ett uthus och så odlat upp ett litet stycke runt husen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
4.

5408

Pris på timmerskog.

När min far behövde träd till timmer fick han gå i byskogen och hugga och då fick han betala 40 öre för varje träd. Det är nu en 65 till 70 år sedan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
5.

5408

Daglön i form av potatis.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

6.

Min mor var från Långaryd i Småland och hon berättade att potatis var så sällsynt i hennes ungdom att hon fick 6 potäter i dagspeng på ett ställe när hon gick på dagsvärke.

Kallend
Arestad
Krogsvärd
Myså 1936

Mydas Harald Nilsson
Kung Oscarväg 7, Lund
Ber av Gustaf Nilsson
Född 1859

Vrågsåred
Årsta församling
Halland

5408

Knut.

1936
1. 1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

7.

Om 13:de dag Knut brukade de klä ut en gubbe, som kallades Knut och som kunde bäras omkring från ställe till ställe i flera veckor. Han hade en mängd brev, friarbrev, i l o m m a n. De skulle lägga dit ett för vart ställe han kom till. De kom med honom på kvällen eller natten sedan folket i gården hade lagt sig och så ställde de honom mot en dörr så att han ramlade i famnen på den som öppnade. De som ställt Knut fingo springa, sin väg, om folket i gården vaknade, för ingen skulle veta vem som varit där med honom.

Det är ett tiotal år sedan detta bruk upphörde här.